मण्यङ्गता भवति न सौत्रामण्याः सोमाङ्गता यथा वाजपेयेनेष्ट्वा बृहस्पतिसवेन यजेतेति वाजपेयं प्रकृत्य विधानात् वाजपेयाङ्गता बृहस्पतिसवस्य · तस्मान्नानग्निमति सोमे सौत्रामणी · सोमेनेष्ट्वा सौ॰ण्या यजेतेति किमर्थस्तर्हि पाठः अग्निमत्सोमस्यानुवादोऽयमित्यदोषः यद्वाग्निं चित्वेत्यस्यैव शेषोऽयम् अग्निमता सोमेनेष्ट्वेत्येतदुक्तं भवति । सोमातिपू॰वामिनोश्च सौत्रामणी भवति शाखान्तरश्रवणात् · सोमातिपूतः सोमवामी च ब्राह्मण एव न हि क्षत्रियवैश्ययोरेतद्विशेषणमिति · ननु च सोमकार्ये तयोरपि न्यग्रोधविधानम् तेन तदतिपवने तद्वमने च किमिति न भवति नैतदेवम् यदि नाम कार्यापत्त्या धर्मप्राप्तिर्भवति न चायं सोमधर्मः किं तर्हि तदतिपवने यागान्तरविधानमिति । अग्निचितस्तु वर्णत्रयस्यापि भवति अग्निसंयोगविधानात् । सं॰ अग्निचितः तथा सोमयाजिनः तथा सोमातिपूतस्य तथा सोमवामिनः · मुखव्यतिरिक्तेभ्यो नासिकाकर्णगुदादिछिद्रेभ्यः [यस्य सोमः] स्रवति स सोमातिपूत इत्युच्यते · मुखेन यः सोमं वमति स सोमवामी । राज्ञोऽपरुद्धस्य ॥३॥ च सौ॰णी भवति डुष्टरीतुर्ह पौष्टसायनो॰रुद्ध आसेति (१२.१.३.१) तद्विधानात् । सं॰ स्वराज्यात्प्रच्यावितस्य राज्ञः स्वराज्यप्राप्त्यर्थम् । अलम्पशोरपशोः ॥४॥ सौत्रामणी भवति · पशुयोग्यः सन् यो नाम पशून्न विन्दते सोऽलम्पशुरपशुः ।

आदित्यश्चरुः ॥५॥ (१२.१.२.११) । सं॰ अदितिदेवताकः प्रथमं चरुर्भवति ।

अन्ते च ॥६॥ आदित्यश्चरुर्भवति · आदित्यमीज्ञान इति (१२.१.२.११) · ईज्ञानशब्द इष्टवत्येव भवति । सं॰ अन्ते समाप्तौ चरुर्भवति । आमिक्षाया वा पूर्वः ॥७॥ आदित्यश्चरुर्भवति · तस्य हि कक्षौ चरव इति कक्षसंस्तवः वायोधसस्य च बाहुसंस्तवात् पयस्यान्ते च तद्विधानात् आमिक्षायाः पूर्वो भवतीति सम्प्रदायः विकल्प इत्यपरे । सं॰ अन्ते य आदित्यश्चरुः स आमिक्षायाः पयस्यायाः पूर्वो भवति।

धेनुर्दक्षिणा ॥८॥ अस्यादित्यस्य चरोर्भवति · तत्र विभागमाह ·

वत्सः पूर्वे ॥९॥ चरौ । सं॰ पूर्वे प्रथमे आदित्यचरौ वत्सो दक्षिणा भवति ।

मातोत्तरे ॥१०॥ दीयते · वत्सं पूर्वस्यां ददाति मातरमुत्तरस्यामिति (१२.१.२.११) इष्ट्यपेक्षया स्त्रीलिङ्गान्तता । अभ्यादधामीति (२०.२४-२६) प्रत्यृचमाहवनीये